

Extra Practice Examples

આંતરિક પુનઃરચના (મૂડી ઘટાડો)

- લેણદારો તેમના દાવાઓના 67% ઇક્વિટી શેરના સ્વરૂપમાં અને 8% રોકડમાં સ્વીકારવા સંમત થયા છે અને તેઓએ બાકીની ₹18,75,000 ની રકમ જતી કરી છે. મૂડી ઘટાડા માટેની આમનોંધ લખો.
- ₹3,00,000 ના 8% ના ક્યુમ્યુલેટિવ પ્રેફરન્સ શેર પર છેલ્લા બે વર્ષથી ડિવિડન્ડ ચૂકવવાનું બાકી છે. મૂડી ઘટાડાની યોજના હેઠળ, ₹100 ના બાકી ડિવિડન્ડ સામે, ચૂકવેલા હિસાબે ₹25 નો એક ઇક્વિટી શેર આપવામાં આવે છે. જરૂરી આમનોંધ લખો.
- શાહરૂખ લિમિટેડના ચોપડેથી તારીખ 31-03-2026 ના રોજ નીચે મુજબની બાકીઓ મેળવવામાં આવી હતી:

વિગત	રકમ (₹)
દરેક ₹100 નો એક એવા 3,200 પૂરા ભરપાઈ થયેલા ઇક્વિટી શેર	3,20,000
દરેક ₹100 ના 2400 8% ના પ્રેફરન્સ શેર	2,40,000
પ્રાથમિક ખર્ચ	48,000
જમીનગીરી પ્રીમિયમ	80,000
દેવાદારો	38,720
સ્ટોક	8,000
પાઘડી	24,000
લેણદારો	32,000
જમીન અને મકાન	1,28,000
મશીનરી	2,56,000
નફા-નુકસાન ખાતું (ઉધાર બાકી)	1,37,280

પેટન્ડ્સ	32,000
----------	--------

ટ્રિબ્યુનલ (અદાલત) દ્વારા મંજૂર કરાયેલી મૂડી ઘટાડાની યોજના નીચે મુજબ છે:

- (1) ઇક્વિટી શેરમાં શેરદીઠ ₹90 નો ઘટાડો કરવો.
 - (2) પ્રેફરન્સ શેર ₹90 સુધી ઘટાડવાના છે.
 - (3) 31-03-2025 થી પ્રેફરન્સ ડિવિડન્ડ જાહેર થયેલ નથી. તેના પ્રત્યેક ₹100 ના બદલામાં માત્ર 50% લેખે ભરપાઈ થયેલો એક નવો ઇક્વિટી શેર આપવો.
 - (4) જે ખરેખર દેવું નથી તેવી તમામ જમા બાકીઓ અને ખરેખર લેણું નથી તેવી તમામ ઉધાર બાકીઓ તેમજ અદ્રશ્ય મિલકતો માંડી વાળવાની છે.
 - (5) મિલકતોનું પુનઃમૂલ્યાંકન કરી નીચે મુજબની રકમોથી ઘટાડો કરવો: જમીન-મકાન- ₹32,320 અને મશીનરી- ₹99,200.
- તમારે મૂડી ઘટાડા પછીની આમનોંધ અને નવું પાકું સરવૈયું તૈયાર કરો.

4. XYZ લિમિટેડનું તારીખ 31-3-2026 ના રોજનું પાકું સરવૈયું નીચે મુજબ હતું:

વિગત	નોંધ નં.	રકમ (₹)
1. ઇક્વિટી અને જવાબદારીઓ		
1. શેરહોલ્ડરોના ભંડોળ		
a. શેર મૂડી:		
દરેક ₹100 નો એક એવા પૂરા ભરપાઈ થયેલા ઇક્વિટી શેર		8,00,000
દરેક ₹100 ના 5% ના ક્યુમ્યુલેટિવ પ્રેફરન્સ શેર		4,00,000
b. અનામત અને વધારો: નફા-નુકસાન ખાતું (ઉધાર બાકી)		(3,60,000)
2. બિન-ચાલુ જવાબદારીઓ:		
a. લાંબા ગાળાના ઉછીના નાણાં:		
10% ના ડિબેન્ચર્સ		2,00,000
બેંક લોન		8,00,000
3. ચાલુ જવાબદારીઓ:		

a. વેપારી દેવાં: લેણદારો		1,80,000
b. અન્ય ચાલુ જવાબદારીઓ: ડિબેન્ચર પર બાકી વ્યાજ		20,000
કુલ		20,40,000
II. મિલકતો:		
1. બિન-ચાલુ મિલકતો:		
a. કાયમી મિલકતો: દ્રશ્ય મિલકતો: જમીન અને મકાન		4,00,000
પ્લાન્ટ અને મશીનરી		6,00,000
અદ્રશ્ય મિલકતો: પાઘડી		80,000
પેટન્ટ્સ		40,000
b. બિન-ચાલુ રોકાણો (બજાર કિંમત ₹1,44,000)		1,60,000
2. ચાલુ મિલકતો:		
a. માલસામગ્રી: સ્ટોક		5,20,000
b. વેપારી લેણાં: દેવાદારો		2,40,000
કુલ		20,40,000

ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા મંજૂર કરાયેલી મૂડી ઘટાડાની યોજના નીચે મુજબ હતી:

- (1) સ્ટોકની કિંમત ₹1,20,000 થી વધુ દર્શાવેલી (વધુ આંકવામાં આવેલી) છે.
- (2) બિન-ચાલુ રોકાણોનું પુનઃમૂલ્યાંકન બજાર કિંમતે કરવાનું છે.
- (3) કંપનીની કાર્યશીલ મૂડી ₹80,000 જાળવી રાખવા માટે, જમીનનો એક ટુકડો ચોપડે કિંમત પર 25% નફો ચઢાવીને એવી કિંમતે વેચવાનું નક્કી કરાયું છે. બાકી રહેલી જમીન અને મકાનની કિંમતમાં 25% નો વધારો કરવાનો છે.
- (4) લેણદારો તેમના 80% દાવો ચાલુ રાખવા માટે સંમત થયા છે.
- (5) ડિબેન્ચર હોલ્ડરો તેમનું બાકી વ્યાજ જતું કરવા સંમત થયા છે.
- (6) પ્રેફરન્સ શેરનું ડિવિડન્ડ 1-4-2025 થી બાકી હતું. તેઓ ડિવિડન્ડ માટે રોકડ સ્વીકારવા સંમત થયા છે.
- (7) આ યોજનાના અમલીકરણ માટે અને અદ્રશ્ય મિલકતો તથા એકત્રિત થયેલ નુકસાન માંડી વાળવા માટે જરૂરી રકમ, બંને શેર મૂડીની ભરપાઈ થયેલી મૂડીના પ્રમાણમાં ઘટાડો

કરીને મેળવવાની રહેશે. કંપનીના ચોપડે જરૂરી આમનોંધ લખો અને નવું પાકું સરવૈયું તૈયાર કરો.

5. નીન્જા લિમિટેડ ના ચોપડે તારીખ 31મી માર્ચ 2023ના રોજ નીચે મુજબની બાકીઓ હતી:

ઉધાર બાકી	રકમ (₹)	જમા બાકી	રકમ (₹)
પાઘડી	6,00,000	દરેક ₹100 ના 24,000, 7% ના ક્યુમ્યુલેટિવ પ્રેફરન્સ શેર	24,00,000
જમીન અને મકાન	28,80,000	દરેક ₹10 ના એવા 4,80,000 ઈક્વિટી શેર, પૂરા ભરપાઈ	48,00,000
મશીનરી	26,40,000	દરેક ₹100 ના 8% ના ડિબેન્ચર્સ	24,00,000
રોકાણો	2,88,000	ડિબેન્ચર પર બાકી વ્યાજ	96,000
ચાલુ મિલકતો	41,28,000	ડિરેક્ટરોની લોન	4,80,000
નફા-નુકસાન ખાતું	20,40,000	ચાલુ જવાબદારીઓ	24,00,000
કુલ	1,25,76,000	કુલ	1,25,76,000

નોંધ:

- અદાલતમાં કંપની સામે ચાલી રહેલા નુકસાનીના દાવાઓ ₹2,40,000 ના હતા.
- પ્રેફરન્સ શેર ડિવિડન્ડ 1 વર્ષનું બાકી છે.

અદાલત દ્વારા મંજૂર કરાયેલી મૂડી ઘટાડાની યોજના નીચે મુજબ હતી:

- પ્રેફરન્સ શેર ₹80 સુધી ઘટાડો અને ઈક્વિટી શેરમાં શેરદીઠ ₹7.50 નો ઘટાડો કરવો.
- પ્રેફરન્સ શેરહોલ્ડરોએ ડિવિડન્ડની અડધી બાકી રકમ જતી કરી અને બાકીની રકમ માટે મૂડી ઘટાડા પછીની નવી કિંમતના જરૂરી સંખ્યામાં નવા ઈક્વિટી શેર બહાર પાડવામાં આવ્યા.
- ડિબેન્ચર હોલ્ડરો ₹8,64,000 ની ચોપડે કિંમત ધરાવતો જમીન અને મકાનનો એક ભાગ ₹12,00,000 ની કિંમતે સ્વીકારવા સંમત થયા અને બાકીની રકમ માટે નવી કિંમતના 2,88,000 ઈક્વિટી શેર ચૂકતે હિસાબે આપવામાં આવ્યા.
- ડિબેન્ચર હોલ્ડરોએ ડિબેન્ચર પરનું બાકી વ્યાજ જતું કર્યું.

5. અદાલતમાં ચાલી રહેલ નુકસાનીના દાવાઓની પતાવટ નવી કિંમતના 28,800 પૂરા ભરપાઈ થયેલા ઇક્વિટી શેર બહાર પાડીને કરવામાં આવી.
 6. ડિરેક્ટરોએ તેમની લોનનું તેટલી જ રકમના નવી કિંમતના 1,92,000 ઇક્વિટી શેરોમાં રૂપાંતર કર્યું.
 7. તમામ અદ્રશ્ય અને કાલ્પનિક મિલકતો માંડી વાળવામાં આવી.
 8. મિલકતોનું પુનઃમૂલ્યાંકન નીચે મુજબ કરવામાં આવ્યું હતું: પ્લાન્ટ અને મશીનરી ₹16,80,000, રોકાણો ₹2,40,000.
- ઉપરોક્ત માહિતી પરથી કંપનીના ચોપડે જરૂરી આમનોંધ પસાર કરો અને મૂડી ઘટાડા પછીનું પાકું સરવૈયું તૈયાર કરો.

બોનસ શેર

1. નવાસા કંપની લિમિટેડે ₹100નો એક એવા ઇક્વિટી શેર 5%ના પ્રીમિયમ બોનસ શેર તરીકે જાહેર કરવા માટે ₹2,10,000ની સામાન્ય અનામતનો ઉપયોગ કર્યો છે. કંપનીના ચોપડે જરૂરી આમનોંધ પસાર કરો.
2. TVS કંપની લિમિટેડે ₹10નો એક એવા 1,00,000 ઇક્વિટી શેર પર શેરદીઠ ₹7ભરપાઈ છે. કંપની અપૂર્ણ ભરપાઈ શેરને પૂર્ણ ભરપાઈ કરવા સામાન્ય અનામતમાંથી ₹3,00,000નો ઉપયોગ કરી બોનસ જાહેર કરવાનું નક્કી કર્યું છે. આ સાથે કંપનીએ દર પાંચ ઇક્વિટી શેરની સામે એક ઇક્વિટી શેરના પ્રમાણમાં પૂરા ભરપાઈ થયેલા બોનસ શેર બહાર પાડવા માટે જામીનગીરી પ્રીમિયમ ખાતાની બાકી રકમનો ઉપયોગ કરવાનું નક્કી કર્યું છે. કંપનીના ચોપડે આમનોંધ દર્શાવો.
3. કંપનીના ચોપડે નીચે મુજબની બાકીઓ દર્શાવેલી છે:

વિગત	રકમ (₹)
ઇક્વિટી શેર મૂડી, દરેક ₹100નો એક, શેરદીઠ ₹80ભરપાઈ	80,00,000
સ્થાપના પહેલાનો નફો	4,40,000
નફા-નુકસાન ખાતું	15,60,000

જામીનગીરી પ્રીમિયમ	3,60,000
મૂડી પરત અનામત	16,40,000

કંપની અંશતઃ ભરપાઈ થયેલા શેરને પૂરા ભરપાઈ કરવા માટે બોનસ જાહેર કરે છે. ત્યાર બાદ 5:1 ના પ્રમાણમાં પૂરા ભરપાઈ થયેલા બોનસ શેર જાહેર કરવામાં આવે છે. કંપનીના ચોપડે જરૂરી આમનોંધ લખો.

4. પ્રમુખ કંપની લિમિટેડની સત્તાવાર મૂડી ₹100નો એક એવા ₹2,00,000ના ઈક્વિટી શેરમાં છે. કંપનીની બહાર પાડેલી મૂડી ₹1,20,000 હતી જે ₹100ના શેરોમાં વહેંચાયેલી હતી, જેમાં શેરદીઠ ₹80 મંગાવેલા અને ભરપાઈ થયેલા છે. સામાન્ય અનામતની બાકી ₹1,08,000 છે. કંપની અંશતઃ ભરપાઈ થયેલા શેરને પૂરા ભરપાઈ થયેલા શેર બનાવવા માટે બોનસ જાહેર કરે છે. કંપનીના ચોપડે આમનોંધ લખો.
5. A લિમિટેડે ₹100નો એક એવા 25,000 શેર બહાર પાડેલા છે, જે પૂરા ભરપાઈ થયેલા છે. કંપની દ્વારા દર 5 ઈક્વિટી શેરની સામે 3 શેર 12%ના પ્રીમિયમ બોનસ શેર તરીકે બહાર પાડવાનો ઠરાવ પસાર કરવામાં આવ્યો છે. સામાન્ય અનામત ખાતામાં પૂરતી બાકી છે. આમનોંધ લખો.